

— Împărțiți-i, porunci el indiferent și stătu neclintit, cu picioarele larg desfăcute și înfipte în noroi și privind.

Oamenii se despuiară de arme și adunară banii în tăcere. Cei zece albanezi care făceau parte din trupă se retrăseseră mai într-o parte, făcuseră focul și, ciuciți în jurul lui, priveau cu ochii goi de vreo poftă, așteptau. Tobit se apropie de grupul lor, Nicola se sculă îngîndurat parcă atunci cînd îl văzu lîngă el. O pală de vînt întinse focul pînă la hainele lui, mirosi a piele arsă, plăcut nărilor.

— Ia-ți oamenii, porunci Tobit, și dă o raită, vezi ce e la mănăstire.

Nicola își înclină capul în semn că a înțeles, le spuse oamenilor ceva în albaneză și ei se sculară supuși.

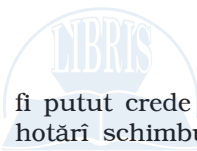
Îndesîndu-și banii în chimir, Stan cel Gros se apropie de Tobit, îi ceru voie să meargă cu albanezii, Tobit încuviință.

— Să nu omorîți pe nimeni, dacă o fi cineva, porunci el în urma lor, dar grupul deja se depărtase, nu-l auzi decît Stan cel Gros, întoarse fața rînjind către Tobit, apoi mări pasul pentru a se alătura celorlalți.

Tobit îi privi pe cei care rămăseseră, terminaseră de împărțit banii, așteptau acum. Le ordonă să-și caute de dormit prin bordeiele încă întregi sau să-și întindă corturile, cum or avea chef. Ei se supuseră într-o doară, dar Tobit îi opri:

— Toată lumea doarme în corturi, le întindeți aici, și arată în jurul lui bucățica de pămînt pe care odată fusese casa lui.

Curînd, corturile plesneau aerul cu pînza lor groasă. Făcură focul și se așezară în jurul lui, își pregătiră mîncare, unii își întinseră hainele la uscat, arătau ca o trupă bine instruită într-un moment de pace. Tobit trecu pe lîngă fiecare privindu-i în tăcere și un pic disprețuitor, așa ai

fi putut crede din cauza mersului și a privirii, hotărî schimburile celor care vor sta de pază, Baico Avan, țiganul ucigaș, îl însoțea ca o umbră, își sticlea ochii prin aerul în care, în șuvoaie subțiri și repezi, începuse să coboare întunericul.

Tobit stătu treaz toată noaptea și, când își dădu seama că nu poate să adoarmă, se sculă din așternutul de paie, păși peste trupul țiganului, dădu la o parte pînza care ținea loc de ușă, adulmecînd parcă. Focurile mai licăreau ici și colo, ploaia stătuse iar, bătea un vînt călduț care îl învăluia. Stătu așa, fără să știe ce ar putea face altceva decît să stea și să privească în golul din fața lui. Baico Avan se trezi o clipă, își întrebă stăpînul de oră și, aflînd-o, se răsuci pe o parte și adormi cu ochii deschiși. Chirurgical Heiler și Luca dormeau în alt cort, Tobit ceruse să i se întindă un cort numai pentru el și, fără nici o explicație, se strecurase sub pînza lui și încercase să doarmă păzit de țigan.

Într-o vreme se auziră voci, putu desluși cîte ceva, erau albanezii care se întorceau. Un foc izbucni puternic, le văzu fețele bărboase, mîncău și beau în tăcere. Se duse la ei, doi se traseră mai într-o parte făcîndu-i loc. Rămase în picioare și, privindu-i de sus, întrebă:

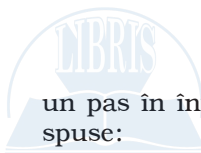
— Ce e?

— Nimic, totul e pustiu, spuse Nicola, mănăstirea e ferecată și nu se simte nici urmă de mișcare, nu au răspuns la bătăile noastre în poartă.

— Dormeau, pesemne, spuse Tobit, dădu să plece, dar Nicola îl opri.

— I-am găsit însă pe bulgari. Nu pe toți, vreo zece, care-și albesc oasele într-o rîpă. Nu am putut să-i numărăm din cauza întunericului și a duhoriilor.

Limbile focului se întinseră o clipă către cer, se opriră la înălțimea figurii lui Tobit, care făcu

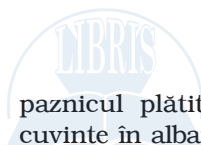

un pas în întuneric, apoi pe al doilea, de acolo spuse:

— O să-i îngropăm mâine.

Tobit îi îngropă pe bulgari a doua zi, oasele lor albite de ploii, părul și bucățile de zdrențe care nu putreziseră încă, tot ce rămîne în urma unui om mort de oarecare vreme, Heiler le aprecia moartea cu cîteva luni în urmă, dar nu putu spune de ce și mai ales cine i-a omorît. Însotit de cîteva oameni, Tobit încercă să afle asta la mănăstire și mai ales să aducă un călugăr pentru a face o slujbă la mormîntul celor care fuseseră odată bulgarii paulicieni, cei unsprezece. Mănăstirea îi întîmpină însă întunecată și nepriemitoare, nu reușiră, oricît se străduiră, să obțină vreun semn de viață și de-abia cînd renunțaseră deja și se depărtau de porțile și de zidurile mănăstirii auziră bătînd arar un clopot, semn că e totuși cineva înăuntru. Nu se opriră din mers, continuară să se îndrepte agale către tabără. Stan cel Gros îi ceru voie lui Tobit să rămînă prin preajma mănăstirii și, cercetînd-o în continuare, să încerce să afle mai multe decît știau, dar mai ales altceva decît își închipuiau. Tobit își dădu încuviințarea și Stan cel Gros dispăru curînd după un dîmb împădurit, nu-l mai văzură.

Ajuns în tabără, Tobit își adună oamenii și le spuse că a hotărît să le plătească tot ce le datorează, așa cum se înțeleseseră de la început și ca și cum totul, dar mai ales luptele cu bulgarii și cu alții, oricare, ar fi avut loc, că lipsa acestor lupte nu împiedică în nici un fel respectarea învoielii de la Craiova. Și că, după ce le va plăti, nu mai are nevoie de ei. Heiler, așezat în stînga lui Tobit, traducea cuvintele lui pentru cei douăzeci și doi de nemți slabi și albicioși dezertați din armata austriacă, de fapt, nu nemți de-adevăratelea, o amestecătură de bosnieci și slovaci și italieni din imperiu. Țiganul Baico Avan,

paznicul plătit al lui Tobit, traducea aceleași cuvinte în albaneză. Dar că, spuse Tobit în continuare, el a hotărît să rămână aici, pe pământurile lui, și, cum nu poate rămîne singur, le propune o altă învoială, mai curînd un contract, e drept, nu la fel de avantajos. Oricare dintre ei poate rămîne pe moșia Alba, unde va primi o bucată de pămînt și ceva bani pentru început, le propunea, continuă el, în condiții foarte avantajoase, colonizarea moșiei. Dar, înainte de toate, oricine se va hotărî să rămînă va fi la început angajatul lui, care le va asigura hrană și adăpost, precum și o plată, deoarece a hotărît să-și pună pe picioare moșia, să-și reclădească, așa cum a fost odată, casa, de-abia pe urmă, dacă vor, se vor așeza pe pămîntul Albei.

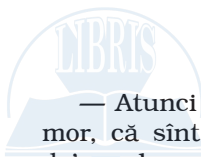
Terminînd de tradus, Heiler se așeză la o măsută cu picioare scurte pe care erau orînduite cele necesare scrisului și puse alături de acestea o sticlă plină, dar desfăcută, cu băutură, începu să aștepte. Tobit se urni către el, se opri în dreptul mesei, își desfăcu larg picioarele, trupul lui uriaș se desenă pe cerul jos și, calm, stăpînindu-și privirea de o lucire mohorîtă care îi era proprie, părea că din ochiul lui nu mai iese nimic, așteptă. Primul se urni un albicios din grupul nemților, se opri în fața lui Tobit și își spuse numele pe care chirurgul îl caligrafie îndelung, apoi îl întrebă dacă știe vreo meserie.

— Da' de meserie n-a fost vorba! spuse omul puțin încurcat.

Catadicsind să deschidă gura, Tobit îi spuse pe nemțește că oricine știe o meserie, oricare ar fi aia, va primi plată dublă decît ceilalți. Neamțul se gîndi o clipă, pistruii i se albiră sub pielea albă a feței, întrebă:

— Oricare?

— Oricare, spuse Heiler și ridică pana în aer.

— Atunci scrie dumneata, spusese Frantz Marmor, că sînt tipograf, adică nu chiar tipograf, da' am lucrat cîțiva ani buni la un tipograf din Koblentz.

— Poate la Rumpf? întrebă Heiler.

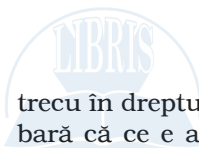
— Nu, nu la Rumpf, dar la predecesorul acestuia, la meșterul Storch.

Heiler caligrafie atunci în dreptul numelui cuvintele „Calfă de tipograf” și îi întinse pana lui Marmor. Acesta o luă, își citi numele și semnă. Tobit îi făcu semn să treacă în spatele chirurgului. Cam după o oră, poate mai mult, Tobit nu putu să se uite la ceas, încremenit cum stătea, arătîndu-le clar că el este adevăratul stăpîn, în spatele chirurgului se strînseseră vreo treizeci de oameni. Trecuseră toți albanezii în frunte cu Nicola și numai ei declaraseră drept singura meserie pe care o știau și pe care erau dispuși să o practice în slujba lui Tobit meseria armelor. Tobit acceptă aceasta cu indiferență, avea nevoie și de ei. Țiganul Baico Avan declarase că el e paznic, că de cînd se știe a păzit ceva, nu vrea să se apuce acum de altă meserie. Paznic, spusese Heiler, apoi scrisese cuvîntul în dreptul numelui. Tobit întinse mîna dreaptă, apucă lista, simți umezeala hîrtiei și mirosul ei mucezit, o împături spunînd:

— Dacă mai e cineva, vă puteți hotărî pînă diseară. Armele le predați albanezilor, și-i dădu ordin lui Nicola să se ocupe de asta.

Cei neangajați protestară slab, cum că fără arme vor fi niște oameni morți, se arătară chiar dispuși să le răscumpere, dar Tobit rămase neclintit în hotărîrea lui, iar ochii albi, fără nici o dorință în ei, ai albanezilor îi făcură să-și înmoaie glasurile.

Pînă spre seară se mai angajară șase oameni, care declarară că nu știu vreo meserie anume, ei fiind țărani, și Heiler, după ce ezită o clipă,

trecu în dreptul lor cuvîntul *agricultor* și ei întrebă că ce e aia și Heiler le explică pe îndelete ceea ce ei știau mult mai bine și de mai multă vreme, și anume despre munca pămîntului, rînjiră fericiți cînd auziră că vor primi plată la fel ca oricare meseriaș neamț, se fuduliră cu noua lor îndeletnicire în fața foștilor tovarăși care îi ascultau cu gurile căscate, iar unul dintre cei ce ascultaseră, după o vreme de gîndire, atunci cînd deja își depuseseră armele și se pregăteau de plecare, înțelegînd brusc despre ce e vorba, exclamă:

— Sînteți niște proști!

Aceste cuvinte fură semnalul urnirii lor către altă viață, viața fără Tobit.

Ultimul care se angajă fu Stan cel Gros, care apărură în tabără după-amiaza tîrziu, declară imediat că este morar și, plin de bucurie, descrie moara în care lucrase pe vremuri și al cărei stăpîn nu era el, ci alt Stan cel Gros, tată lui, și cum, după ce i-a spart capul bătrînului într-o zi, lăsîndu-l să-și mustească sîngele în praful făinos al morii, a oprit hurducăiala în gol a roților și și-a luat picioarele la spinare.

— Da' de ce i-ai spart capul? întrebă Ioan Moșa, tăcu.

Poate că Stan cel Gros ar fi povestit cum își căsăpise tatăl și de ce, avea și ascultători pentru vorbele lui, pregătiți, cu gurile căscate și ochii holbați, să-l asculte, dar Tobit îi curmă vorba neîncepută cu un gest al mîinii și le ordonă să se întoarcă în corturile lor, dar nu înainte de a-l numi pe proaspătul morar șeful celor care rămăseseră, acestuia îi pieri tot cheful de povestit, întrebă:

— Și albanezii? adică dacă și albanezii sînt sub conducerea lui.

— Albanezii nu! spuse Tobit. Și nici Baico!